Quicqd poteſt cauſa ſecundaria: pôt ⁊ cauſa primaria nobiliori ⁊ altiori modo.
Quicqd eſt cauſa cauſe: eſt cauſa cauſati.
Ois aia nobilis tres habet operationes: qꝛ in ea ē operatio aialis: intellectualis: ⁊ diuina.
Prima cauſa rerū creaturarū eſt eſſe.
Cauſa prima: ſuperior eſt omni narratione.
Cauſe ſecundarie illuminantur a lumine cauſe prime.
Intelligētia eſt ſubſtātia que nō diuiditur.
Omnis intelligentia fixa ⁊ eius eſſentia ē per bonitatem puraꝫ que eſt cauſa prima: vnde cauſa prima eſt pura bonitas.
Prima cauſa non habet hyliacon. i. aliqd materiale: ⁊ ois intelligētia ⁊ aia habēt hyliacō
Omnis intelligētia eſt plena formis. i. ſpeciebus intelligibilibus.
Quanto aliquid eſt propinquius prime cauſe tanto eſt ſimplicius.
Ois intelligētia intelligit eſſentiam ſuam.
Quicquid recipit in aliquo: recipitur per modum rei recipientis: ⁊ non rei recepte.
Ois virtus vnita plus eſt ꝙ multiplicata.
Cauſa prima res creatas regit oēs: preter ꝙ cōmiſcentur cum eis.
Prima cauſa influit bonitatē ſuā oib⁹ rebus vna influxione: ſed res non recipiunt illam bonitatem omnes equaliter: ſed ſm capacitatem ſue nature.
Cauſa prima eſt diues per ſe: ⁊ non eſt magis diues ſeipſa.
Cauſa prima eſt ſuper omne nomen quod nominari poteſt.
Omnis intelligentia diuina ſcit res: per hoc ſit ꝙ ipſa eſt intelligentia: ⁊ regit eas ꝑ hoc qd eſt diuina: vnde habemus ꝙ regere eſt diuinum.
Cauſa prima cōſiſtit in omnib⁹ reb⁹ ſm vnaꝫ diſpoſitionē: ſed res oēs nō exiſtūt in ꝓma cauſa: ſm vnā diſpoſitionē: ſed ſm multas
Nullū agens cuius ſubſtantia eſt in tempore: agit in non tempore.

Propoſitiones Ariſtotelis libri primi ethicoꝝ.

Omnia bonum appetunt.
Cognitio finis vtilis ē in arte ſicut ſignum ſagitte.
Vnuſqſqꝫ bene iudicat que cognoſcit: ⁊ borū eſt bonus iudex.
Nihil differt etate puer ⁊ moribus puerilib⁹.
Bonū ciuitatis quanto magis vel cōmunius: tanto diuinius.
Conſcij proprie ignorantie admirantur homines ſcientes.
Sermones inquirendi ſunt ſm materias de quibus ſunt. Idem dicit ſecundo.
In fortunitas virtus reſulget.
Duobus amicis exiſtentibus ſanctum eſt honorare veritatem.
Honor maior eſt in honorāte ꝙ in honorato.
Felicitas eſt operatio aīe ſm perfectā virtutē.
Sicut vna irūdo non facit ver: nec vna calida dies: nec modicum tempus facit eſtatem.
Nec vna virtus virtuoſum hominē facit: ſic nec vna dies: nec modicum tempus facit hominem felicem.
Principia maxime valent ad conſequentia.
Principiū plus ꝙ dimidiū totius eſt.
Bona anime ſunt maxime bona.
Omnia vero conſonant.
Vnicuiqꝫ id delectabile eſt quod amat.
Melius eſt huius rei ꝙ poſſeſſio: ⁊ hoc non ſemper: ſicut patet in beatis.
Impoſſibile eſt indigentē operari bona.
Non oīno felix eſt: q ſepiſſime turpiſſim⁹ eſt.
Honor eſt principium virtutum.
Felicitas eſt premiū virtutis.
Felix eſt ſine vituperio ſicut tetragonus.
Finē honoramus laudam⁹ ea q̄ ſunt ad finē.
Felix nō differt a miſero niſi ꝑ dimidiū vite.
Nullus eſt bonus vel mal⁹ per ſōnū.
Ille male ſoluit: qui falſitatem propoſitionem non oſtendit.
Ratio ſemper deprecatur ad optima.

Secundi ethicoꝝ de virtute in generali

Ex actu multotiens iterato fit habit⁹.
Non parum differt ſic vel ſic a iuuētute aſueſci: imo multū.
In obſcuris apertis teſtimonijs oportet vti.
Exercitiū tēperatum: conſeruat ſanitatem.
Fortiter comedere: facit fortiter digerere.
Circa voluptates ⁊ triſticias ē moralis virt⁹.
Medicine fiunt per contraria.
Circa difficilia: ars ſemper fit ⁊ virtus.
Tria ſunt in aia: paſſiones: potentie ⁊ habit⁹.
Virtus non eſt paſſio: quia ſm paſſionē: nec laudamur: nec vituperamur.
Virtus non eſt potentia: quia potētes ꝑ natu-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

rã ſumꝰ: boni aũt ⁊ mali non ſumꝰ ꝑ naturã
Virtus eſt habitus: quia habentem perficit: ⁊ opus eius bonum reddit.
Omnia autem vel rei vel virtuti conſonant.
Quies enim ẽ ſomnus ſ̃m ꝙ dicitur tedioſa et praua.
Virtutes eſt habitus electiuus i mediocritate exiſtens quo ad nos determinata ratione: ⁊ vt vtiqꝫ determinabit ſapiens.
Omnis virtus conſiſtit in medio.
Virtus certior eſt ⁊ melior omni arte.
Malum eſt facile: ⁊ bonum difficile.
Facile non eſt attingere mediũ: ſed ipſum attingere difficile eſt.
Operationes ſunt circa ſingularia.
Difficile eſt eſſe bonum.
Virtuti debetur laus.
Medium in omnibus eſt laudabile.

Tertii ethicorum de voluntario bono: ⁊ de ſortitudine: ⁊ de temperantia.

Violentum eſt cuius principium eſt extra non conferente vim paſſo.
Melius eſt mori quam facere contra bonum virtutis.
Ignorantia excuſat peccatum.
Conſilium non eſt de fine: ſed his que ſunt ad finem.
Quod primum eſt in intentione: vltimum eſt in execuone.
Homo eſt principium ſuarũ operationũ.
Bonum voluntarium eſt id quod ſimpliciter bonum eſt.
Bonus: ſingula cum ratione iudicat.
Nullus eſt bonus nec beatꝰ: nolẽs ſiue dolẽs
Nos ſumus domini imperationum noſtraꝝ a principio vſqꝫ ad finem.
Qualis vnuſqſqꝫ eſt talis ſibi debetur finis.
Terribiliſſimum omnium: eſt mors.
Fortitudo eſt aggreſſio terribilium vbi mors iminet propter bonum commune ſaluandũ.
Milites primo fugiunt. ciues vero permanẽtes ſunt ⁊ moriuntur.
In repentinis cognoſcitur habitus.
Deſiderium diſcipuli oportet eſſe ſecundum preceptum doctoris.
In naturalibus deſideriis: pauci peccant.

Quarti ethicoꝝ de liberalitate: ⁊ magnificẽtia ⁊ magnatorũ honore: mãſuetudine verecundia: ⁊ malicia:

Laus ⁊ gratiarum actio debetur danti ⁊ non accipienti.
Maior virtus eſt bona operari quã turpia non operari.
Virtuoſus bene vtitur quibuſcunqꝫ.
Dare non recipere liberalitas eſt.
Pulcritudo ſemper in magno corpore eſt. vñ parui formoſi poſſunt dici non autem pulcri
Maximum bonorum exteriorũ eſt honor.
Prauus: honore non eſt dignus.
Honor eſt premium virtutum.
Solus bonus honorandus eſt ſecũdũ virtutẽ.
Virtuti perfecte: non fit condignus honor.
Iraſci in quibus non oportet: inſipientis eſt.
Non iraſci in quibus oportet inſipientis eſt.
Iniuriantem ſuſtinere ſeruile eſt: ſeruilem deſpicere ſeruile eſt.
Decipere eſt ſeruile malum.
Malum ſeipſum deſtruit.
Malum ſi integrum eſt importabile erit.
Qualis vnuſquiſqꝫ eſt: talia dicit: ⁊ talia operatur ⁊ taliter viuit.
Omne mendatium: prauum eſt ⁊ fugiendũ.
Verum: bonum eſt ⁊ laudabile.
Verax eſt laudandus. ſed mendax eſt vituperandus.
Iactator: iuſtiſſime ⁊ maxime vituperãdꝰ eſt
Reges ⁊ ludus in vita: videtur eſſe neceſſaria
Verecundia eſt timor vigilationis.
Verecundia nõ ↄuenenit omni etati: ſed tantũ iuuenili. vnde iuuenes verecundos laudamus. ſenem autem verecundium: nullus laudabit.

Quinti ethicorum: de iuſtitia.

Si vnum oppoſitorum dicitur mulpliciter: ⁊ reliquum.
Que ſimpliciter ſunt bona hominibus pro his horant et illa querunt ipſi.
Preclariſſima virtutum eſt iuſtitia nec heſperus: nec lucifer eſt ita admirabilis.
Principatus virum oſtendit.
Peſſimus eſt qui non ſolum vtitur malicia ad ſe: ſed ad alium.
Optimus eſt qui non ſolum vtitur virtute ad ſe ſed ⁊ ad alios.
Duplex eſt iuſtitia. ſ. totalis ⁊ partialis. partialis eſt duplex. ſ. commutatiua ⁊ diſtributiua